

«ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԲՈՅՍ»

«Բանաւոր երկիր տիրուի եւ անդաստան մաքուր ի փշոց մեղաց. որ զբոյսն երկնային առանց սերման ծնար. որով զկենացն ետուր զհաց սովեալ բնութեանս»
(Շարական)

Շարականի այս խօսքը կը նկարագրէ Տիրամայրը ըլլալ փուշերէ մաքրուած անդաստան եւ հող, որմէ բուսաւ երկնային բոյսը՝ Քրիստոս, եւ որուն միջոցաւ մարդկային սոված բնութիւնը ստացաւ կեանքի հացը:

Այս խօսքերէն առաջնորդուելով, քննարանը կապի է բաժնել երեք մասերու.

Առաջին մասը ցոյց կու տայ կարեւոր անձնաւորութիւն մը՝ յատուկ նկարագրով, որ բոլորիս յայտնի Աստուածամայրն է: Մարիամ Աստուածածնի պատմականը շատ կարճ ձեւով հասած է մեզի: Անոր ծնողները եղած են Յովակիմ եւ Աննա: Մարիամ ուխտեալ զաւակն էր Աննային, եւ միակ աղջիկը: Ուստի, իր կատարած ուխտին համաձայն, երբ Մարիամ երեք տարեկան կ'ըլլայ, ծնողքը զինք կը նուիրեն Տաճարին, յանձնելով զինք այնտեղ գտնուող կոյսերուն: Տաճարին նուիրուած Մարիամին նման կոյսեր շատ կային: Երբ այս նուիրեալ փոքրիկները կը մեծնային եւ կ'ըլլային 12-15 տարեկան, անոնցմէ շատեր կը վերադառնային տուն, յետոյ ամուսնանալու համար: Զմոռնալ սակայն որ ընդհանուրին կարծիքն էր սպասուած մեծիան պիտի ծնէր այսպիսի պատրաստուած աղջիկներէ:

Այսպէս ուրեմն, Մարիամ մինչեւ իր 12 տարիքը մեծցաւ Աստուծոյ շուրջով՝ աղօթքով եւ սաղմոսերգութեամբ: Իր մէջ զարգացաւ հնազանդութիւն Տիրոջ նկատմամբ, որով եւ գերադաս նկատեց Աստուծոյ կամքը իր կեանքին մէջ: Հետագային ի յայտ եկաւ այս, երբ

Գաբրիէլ Հրեշտակապետ երեւցաւ եւ յայտնեց Աստուծոյ կամքը թէ ինք Որդի մը պիտի ծնի, որ պիտի ըլլայ Աստուծոյ Որդին: Աստուածամօր համար այս աստուածայայտնութիւնը պատիւ էր, բայց ան իր խոնարհ նկարագրին պատճառով քիչ մը տատամսեցաւ, որովհետեւ Մարիամ ինքզինք անարժան նկատեց այդ գերազանց պաշտօնին համար:

Նման աստուածայայտնութիւն մը ունեցաւ Յովհաննէս Մկրտիչի հայրը Զաքարիա: Բայց Զաքարիա չհաւատաց իրեն եղած այդ աստուածայայտնութեան, եւ այդ պատճառով ան անմիջապէս համր եղաւ մինչեւ որոշ ժամանակ մը: Իսկ Մարիամի տատամսիլը անհաւատութեան նշան չնկատուեցաւ, այլ նշան նկատուեցաւ վայրկեանապէս չըմբռնելու կացութիւնը, մանաւանդ որ Մարիամ ամուսնացած չէր, մինչեւ որ Հրեշտակապետը վստահեցուց իրեն ըսելով՝ «Հոգին Սուրբ եկեացէ ի քեզ եւ զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քո»: Զաքարիա հասուն եւ ամուսնացած ֆահանայ էր, եւ պէտք էր որ ուրախութեամբ ընդունէր իրեն եղած այդ աստուածայայտնութիւնը: Հետեւաբար մեծ է տարբերութիւնը այս երկու տատամսումներուն:

Պատահական չէ որ չհերկուած եւ չցանուած հողը չարդիւնաւորութիւն եւ չտայ պահանջուած արդիւնքը, սակայն անխուսափելի է որ փուշեր եւ անպիտան բոյսեր չբուսնին հոն: Ահա ճիշդ այս վիճակին չհասած, Մարիամ կ'ընդունի իրեն եղած աստուածայայտնութիւնը, եւ

իր մէջ իջնելով Ս. Հոգին, ինք կը դառնար «անդաստան մաքուր ի փշոց մեղաց»։ Այստեղ մեր նպատակը չէ քննել Աստուծոյ խորհուրդները եւ կամքը, սակայն կը հետեւինք կատարուած իրողութեանց, պարզապէս գնահատելու, հասկնալու եւ արժեւորելու իւրաքանչիւր աստուածայայտնութիւն եւ սրբազան գործ։

Քարոզիս բնաբանին երկրորդ մասը, այդ մաքուր անդաստանին վրայ անած երկնային բոյսն է, որ է ի նմանութիւն Քրիստոսի։ Մարիամ Աստուածածնի առանց ամուսնութեան ծնունդ տալը իր որդւոյն՝ Քրիստոսին, մեր աստուածաբան Հայրերու կողմէ կը բացատրուի Քրիստոսի անապական մարմին ունենալով, քանզի, կ'ըսեն, ապականութիւնը արդիւն է եւ յառաջ կու գայ ամուսնութենէն։ Առանց խորանալու Քրիստոսի մարմնին ապականացու եւ կամ անապական ըլլալու հարցին մէջ, կը բաւէ պարզօրէն ըսել, հիմնուելով աւետարանի խօսքերուն վրայ, թէ Ս. Հոգիի հովանիին ներքեւ ծնած անձը, չէր կրնար չըլլալ անապական՝ զերծ բոլոր մեղքերէ եւ արատէ, եւ թէ անպատուութիւն պիտի ըլլար աստուածութեան եթէ ապականացու մարմին մը միանար աստուածութեան բնութեան։

Մարիամ Աստուածածին ծնաւ զՔրիստոս իբրեւ Որդի Աստուծոյ՝ երկնային բոյս, որ երեւցաւ եւ ապրեցաւ իբրեւ մարդ, մեզի նման, ներարկելու մեր մէջ երկնային աւիւն, որպէս զի մենք իբրեւ երկրաւոր բոյսեր կարողանայինք պատուաստուիլ իր վրայ, որպէս զի մեր մէջ անէր եւ արդիւնաւորուէր երկնայինը եւ աստուածայինը, որ միակ հաճելին է Աստուծոյ։

Մեր շարակնոցը շատ գեղեցիկ խօսքերով կը նկարագրէ Կոյս Մարիամը իր ունեցած գերազանց դերին համար, որ մեծ կարեւորութիւն ունի Քրիստոսի

կատարած փրկագործութեան գործին մէջ։ Ուրեմն, Մարիամ եղաւ այն օրինակելի եւ միակ պատուանդանը՝ քարծրութիւնը, որուն վրայ յայտնուեցաւ Քրիստոս՝ երկնային բոյսը, անոր նայելու եւ անով առաջնորդուելու։

Իսկ բնաբանիս երրորդ մասը ցոյց կու տայ կատարուած աշխատանքին արդիւնքը եւ նպատակը։ Ըսուած խօսքերը պարզ են եւ յստակ։ Մարիամի միջոցաւ մեզի տրուեցաւ կենաց հացը, որ է նոյն ինքն Քրիստոս՝ երկնային բոյսը։ Զարմանալի բող չբուի որ Քրիստոս է կենսատու հացը։ Կեանք գոյութիւն չունենար եթէ սնունդի մատակարարում չի կատարուիր։ Աստուած ըլլալով կեանք, իր շուրջ կը սփռէ կեանք։ Անիմաստ պիտի ըլլար եթէ Աստուած չսնուցանէր իր ստեղծած կեանքը։ Եթէ նկատենք մեր այս կեանքը ստուեր երկնային կեանքին, այդ ժամանակ հասկնալի կ'ըլլայ գոյութիւնը երկնային կեանքին։ Շատեր կը գոհանան մնալ ստուերի մէջ, որ է այս երկրաւոր կեանքը. իսկ ուրիշներ, օգտագործելով այս կեանքը կը ցանկան եւ կը դիմեն երկնային կեանքին։ Երկրայինին կարողութիւնը միայն երկրային է։ Ահա ճիշդ ասոր համար մեզի դրկուեցաւ եւ ունեցանք երկնային բոյսը, որ եղաւ ճշմարիտ մանանան, կենսատու հացը՝ սնունդը, սնուելու եւ համտեսելու երկնային կեանքը, որպէս զի անով ունենանք յաւիտեանական կեանքը։

Երկրային կեանքը կը տեսնենք եւ կ'ապրինք, դիւրաւ կը հաղորդուինք անոր ինչ որ երկնային է՝ ուրախալի թէ տխուր։ Մեր կարողութեամբ կը կառավարենք եւ կը ծրագրենք մեր այս կեանքը։ Իսկ երկնային կեանքը տնօրինողը Ինք՝ Աստուած է։ Երկնային կեանքը ունենալու համար, անհրաժեշտ է ուտել այն երկնային հացը որ բաշխուեցաւ աշխարհին։ Այդ երկնային կեանքը

քանձրացաւ, ըմբռնելի դարձաւ Քրիստոսով՝ Իր մեզի տուած կենսատու հացով, որ իր մարմինն է, եւ որ կը պատարագուի ամէն օր այս Աստուածամօր տանարին մէջ: Շատ շատեր կը ցանկան ներկայ ըլլալ այստեղ մատուցուած պատարագին եւ ստանալ այս կենսատու հացը, որպէս զի իրենց մէջ ծնի այդ երկնային կեանքը փրկելով իրենց հոգիները:

Սակայն, դժբախտաբար, պատարագներու ամէնօրեայ կրկնութիւնները մոռցնել կու տան մեզի անհրաժեշտութիւնը եւ կարելորութիւնը այդ կենսատու հացին, որուն շատ յաճախ մօտենալ չենք ուզեր: Ըսէ՛ք, ինչով կրնանք արդարանալ մեր այդ ընթացքին մէջ: Որոշ է, փոփոխութեան եւ վերագարթումի անհրաժեշտութիւնը շատ զգալի է. բայց թէ ո՛վ պիտի ըլլայ այն ռահվիրան որ բանայ ճանապարհը ընդհանուրին համար, որպէս զի թաշխուած կենարար հացը չմնայ առանց ճաշակողներու: Ճաշակելով ընդհանուրին համար, որպէս զի թաշխուած կենարար հացը չմնայ առանց ճաշակողներու: Ճաշակելով կը սրբանանք եւ կը դառնանք մաքուր անդաստաններ, արդիւնաւորուելու աստուածավայելուչ արարքներով եւ զգացումներով, որոնք ցուցանիշներն են մեր պատուաստումին «երկնային քոյս»ին

վրայ: Այսպիսով միայն կ'արդարացուի մեր որդեգրութիւնը Աստուծոյ արքայութեան: Այս խօսքերը բողջնկատուն բարոյախօսութիւն, ոչ իսկ նկատենք մենք զմեզ ժամանակաւոր դերակատարներ՝ կենարար հացը մատուցանողներ եւ ստացողներ:

Ուստի, ըստ այսօրուան քննարանին, Աստուածամայրով ներկայացուեցաւ եւ յայտնուեցաւ երկնային կեանքը մարդկութեան. «Բանաւոր երկիր տիրուհի եւ անդաստան մաքուր ի փշոց մեղաց, որ զքոյսն երկնային առանց սերման ծնար. որով զկենացն ետուր զհաց սովեալ բնութեանս»:

Իբրեւ վերջաբան, այստեղ կը մէջբերենք մեր շարականէն հետեւեալ գնահատական խօսքերը ուղղուած Տիրամօր՝ «Քեզ ո՛վ մեր փրկչին մայրը եւ աղախինը, ոչ միայն մարդիկ, այլ եւ երկնային զօրութիւնները, անմարմին հոգեղէններու, հրեղէններու, զուարթունքներու եւ հրեշտակներու դասերը կը գոհարանեն եւ կը բարձրացնեն եւ կը փառաբանեն»:

Եկէ՛ք, մենք եւս միանանք այս խմբակին եւ փառք տանք Աստուծոյ՝ վասն Տիրամօր մատուցած ծառայութեան՝ յօգուտ մարդկութեան:

Թող Աստուծոյ օրհնութիւնը մեր բոլորին վրայ ըլլայ, որ է օրհնեալ յաւիտեանս. ամէն:

ՍԱՄՈՒԷԼ Ծ. ՎՐԴ. ԱՂՈՅԵԱՆ